

REJMON KENO

STILSKE
VEŽBE

Prevod, pogovor i crteži

Danilo Kiš

— Laguna —

Naslov originala

Raymond Queneau

EXERCICES DE STYLE

Copyright © Éditions Gallimard, Paris, 1947

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

Copyright © Naslednice prava, Mirjana Miočinović,
Pascale Delpech, za ilustracije

STILSKE VEŽBE

Sadržaj

Beleška	11
Dvostruko	12
Litote	13
Metaforično	14
Retrogradno	15
Iznenadjenja	16
San	17
Proricanje	18
Šizički	19
Duga	20
Reli-reči	21
Kolebanje	22
Precizno	23
Subjektivan stav	24
Drugi subjektivan stav	25
Priča	26
Građenje reči	27
Negacije	28
Animizam	29
Anagrami	30
Distingvo	31
Homeoptote ili Cica-mica	32
Zvaničan izveštaj	33
Recenzija izdavača	35

Onomatopeje	36
Logička analiza	37
Insistiranje	39
Neznanje	41
Prosto prošlo vreme	42
Sadašnje vreme	43
Preterit	44
Imperfekt	45
Aleksandrinci	46
Poliptote	47
Apereze	48
Apokope	49
Sinkope	50
Ja pa ja	51
Usklici	52
Onda	53
Otmeno	54
Priprosto	55
Upitnik	56
Komedija	58
Sebi u bradu	60
Burgijada	61
Sablasno	62
Filozofski	64
Apostrof	65
Nespretno	66
Neusiljeno	68
Pristrasno	70
Sonet	72

Olfaktivno	73
Gustativno	74
Taktilno	75
Vizuelno	76
Auditivno	77
Telegrafski	78
Oda	79
Permutacije po grupama od dva, tri, četiri i pet slova	83
Permutacije po grupama od pet, šest, sedam i osam slova	84
Permutacije po grupama od devet, deset, jedanaest i dvanaest slova	85
Permutacije po grupama od jedne, dve, tri i četiri reči	86
Helenizmi	87
Reakcionar	88
Haj-kaj	90
Slobodan stih	91
Ženski	92
Anglicizmi	94
Proteze	95
Epenteze	96
Paragoge	97
Vrste reči	98
Metateze	99
S gaćama bez gaća	100
Lična imena	101
Šatrovački	102

Dački žargon	103
Protivistina	104
Kuhinjski latinski	105
Pokvareni telefon	106
Italijanizmi	107
Zar englayzay	108
Obrtaljka	109
Botanički	110
Medicinski	111
Pogrdno	112
Gurmanski	113
Zoološki	114
Nemoćno	115
Modern Style	116
Probabilist	117
Portret	118
Matematički	119
Seljački	120
Usklici	122
Preciozno	123
Neočekivano	125

Dodatak

Mogućne stilske vežbe	131
Svojevrсна parodija francuske književnosti	134
Napomena o crtežima i prevodu	143

Beleška

U autobusu S za vreme najveće gužve. Jedan tip od svojih dvadeset šest godina, sa dugim vratom kao da su mu ga istegli i sa šiširom na kome traku zamenjuje uzica. Ljudi silaze. Pomenuti tip otresa se na svog suseda. Prebacuje mu da ga ovaj gurne svaki put kada neko prođe. Glas pi-skutav i zloban. Kada ugleda jedno slobodno mesto, hitro se ustremi na njega.

Dva sata kasnije sretnem ga ponovo kod Kur de Roma, pored stanice Sen Lazar. Sada je u društvu nekog svog druga koji mu kaže: „Trebalo bi da daš da ti se prišije jedno dugme na kaputu.“ Pokazuje mu gde (na razrezu) i zašto.

Dvostruko

Oko podne i oko dvanaest našao sam se i popeo na platformu i na zadnju terasu jednog autobusa i jednog automobila za prevoz putnika koji je bio popunjen i krcat na liniji S, koja vodi od Kontreskarpa do Šamperea. Tada videh i spazih jednog mladića i jednog momka dosta smešnog i prilično grotesknog: vrat dug i izdužena šija, traka i pantljika oko šešira i klobuka. Posle meteža i gužve on reče i prosikta glasom i tonom plačljivim i bolećivim da ga njegov sused i saputnik namerno i iz inata gurka i udara kada putnici silaze i izlaze. Izgovorivši i rekavši ovo, on se uputi i krenu prema jednom slobodnom i nezauzetom mestu i sedištu.

Dva sata kasnije i sto dvadeset minuta zatim ponovo ga opet sretoh i spazih kod Kur de Roma i ispred stanice Sen Lazar. Nalazi se sa i u društvu s jednim prijateljem i drugom koji mu savetuje i koji ga upućuje da bi trebalo da doda i prišije jedno dugme i jedno puca na svoj kaput i gunj.

Litote

Kretalo se nas nekoliko u društvu. Jedan mladić koji nije izgledao baš najinteligentnije razgovarao je nekoliko trenutaka s nekim gospodinom koji se nalazio pored njega, zatim je seo. Dva sata kasnije ponovo ga sretoh. Bio je u društvu s nekim svojim prijateljem i razgovarao o modi.

Metaforično

U srcu dana, bačen u gomilu sardina koje se muče u utrobi tvrdokrilca s belom ljušturom, jedan golovrati ćuran sruči odjednom svoj bes na neko mirno stvorenje, i njegov govor zapara vazduh još vlažan od prigovora. Zatim, povučena kovitlacom praznine, ptica se strmoglavila.

Videh je ponovo još istog dana u sumornoj pustinji gradskoj, gde je ljudska nadmenost prekorevala zbog nekog bednog dugmeta.

Retrogradno

Trebalo bi da prišiješ jedno dugme na kaput, reče mu njegov prijatelj. Sreo sam ga na Kur de Romu, videvši ga prethodno kako se ustremkuje na jedno slobodno mesto u autobusu. Protestovao je protiv nekog putnika koji ga je, kako reče, gurkao svaki put kada bi neko prošao. Ovaj je mršavi mladić nosio nekakav smešan šešir. To se dogodilo na platformi prepunog autobusa S danas u podne.

Iznenadjenja

A kako smo tek bili stešnjeni na platformi! A kako je taj momak imao glup i smešan izgled! A šta je tek uradio! Odjednom tek dođe mu želja da se svađa s jednim starke-ljom koji ga je – zamisli! tog fićfirića – navodno gurkao! A onda ti, molim te, nađe za shodno da se svali na jedno slobodno mesto! Umesto da ga ustupi nekoj dami!

A posle dva sata, zamislite, koga sretnem pred stanicom Sen Lazar?! Tog istog lafa! I to baš kad se raspitivao za neke modne novosti! I to kod jednog druga!

Neverovatno!

San

Imao sam utisak da je sve oko mene zavijeno nekom sede-fastom maglom i da stvari zadobijaju neodređeno i dvostruko značenje. A iz te mutne realnosti izdvajao se dosta jasno jedino lik mladog čoveka čiji je dugačak vrat već sam po sebi nagoveštavao neki u isto vreme bedan i bundžijski karakter. Traku na njegovom šeširu zamenjivala je pletena uzica. On je posle počeo da se svađa s nekim koga nisam mogao da vidim, a zatim je, kao ponesen strahom, jurnuo u neki mračan hodnik.

Malo kasnije ga ponovo vidim u snu kako, tobože, korača po sunčanom danu negde oko stanice Sen Lazar. Nalazi se kao u društvu nekog svog kompanjona koji mu kaže: „Trebalo bi da daš da ti se prišije jedno dugme na kaput.“

Tu sam se onda probudio.

Proricanje

Videćeš, čim dođe podne, naći ćeš se na zadnjoj platformi nekog autobusa u kome će da se stiskaju putnici, među kojima ćeš ugledati jednog smešnog dugajliju: vrat kao u kostura, a šešir bez pantljike. Ovaj momak neće biti dobre volje. Imaće utisak da ga jedan gospodin gurne svaki put kada neko prođe. Ovaj će to da mu i kaže, a ovaj drugi, iznenađen, neće čak ni da mu odgovori. Tada će smešni dugajlija kao u panici da se pred samim nosom ovog drugog stuši na jedno slobodno sedište.

Malo kasnije opet ćeš ga ugledati, kod Kur de Roma, kraj stanice Sen Lazar. S njim će biti jedan njegov prijatelj i čućeš ove reči: „Tvoj se kaput ne zakopčava dobro; treba da daš da ti se doda na njega jedno dugme.“